

А. В. Єременко,
к. е. н., доцент кафедри європейської економіки і бізнесу,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-6177-838X>

DOI: 10.32702/2306-6814.2026.7.268

ЕКОНОМІЧНА ДИПЛОМАТІЯ ТА ІНСТРУМЕНТАРІЙ САНКЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В РЕГУЛЮВАННІ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

A. Yeremenko,
PhD in Economics, Associate Professor of the Department of European Economy
and Business, Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman

ECONOMIC DIPLOMACY AND THE TOOLS OF SANCTIONS POLICY IN REGULATING MODERN INTERNATIONAL ECONOMIC RELATIONS

Досліджено трансформацію економічної дипломатії та еволюції санкційного інструментарію в умовах геополітичної турбулентності 2022—2025 років. Розглянуто перехід до концепції "зброєзації торгівлі" та використання "розумних" санкцій як основного засобу проектування сили в міжнародних відносинах. Аналізується роль України у формуванні міжнародної санкційної коаліції та інституційне забезпечення цього процесу через діяльність РНБО, МЗС та Президента. На основі актуальних даних провідних центрів (KSE, IMF) оцінено ефективність антиросійських обмежень, виявлено механізми їх обходу через "тіньові флоти" та роль посередників із Глобального Півдня. Досліджено новітні інструменти забезпечення комплаєнсу, зокрема вторинні санкції та криміналізацію порушень санкційних режимів. Обґрунтовано стратегічні орієнтири для зміцнення національної безпеки України через механізми економічного державного управління та міжнародної координації.

The article is devoted to a comprehensive study of the transformation of economic diplomacy and the evolution of the sanctions toolkit in the context of a radical change in the architecture of international economic relations in the period 2022—2025. The paper analyzes in detail the transition from traditional forms of foreign economic activity to the strategic use of the "weaponization of trade" as the leading mechanism of state management and power projection. The evolution of sanctions regimes is considered — from comprehensive trade embargoes of the last century to modern "smart" (targeted) sanctions based on high-tech financial restrictions, blocking sovereign assets and control over supply chains of critical technologies.

Particular attention is paid to the theoretical justification of the sanctions impact through the prism of realism and liberal institutionalism, as well as the analysis of the interdisciplinary nature of sanctions processes that combine legal, political and economic components. The experience of Ukraine in forming its own sanctions strategy and institutional support for economic diplomacy in the conditions of full-scale aggression is studied, including the role of the President, the National Security and Defense Council and the Ministry of Foreign Affairs. The effectiveness of the sanctions packages against the Russian Federation is assessed, key factors of the stability of the objects of sanctions (the "Fortress Russia" strategy, the "shadow fleet", the "black knights") and mechanisms of adaptation of international markets to new conditions are identified.

The article substantiates the need to transition to more transparent, multilateral and ethical mechanisms of sanctions pressure to prevent global economic fragmentation and ensure the stability of the international legal order. Special attention is paid to the role of secondary sanctions and the criminalization of circumvention of restrictions as the latest tools for ensuring compliance on a global scale. The work is based on the analysis of a significant array of domestic and foreign scientific sources, which allows forming a holistic picture of the future of economic diplomacy as a guarantor of national security and a tool for transforming the global business environment.

Ключові слова: економічна дипломатія, санкційна політика, смарт-санкції, зброєзація торгівлі, національна безпека, вторинні санкції, міжнародні економічні відносини, економічна стійкість.

Key words: economic diplomacy, sanctions policy, smart sanctions, weaponization of trade, national security, secondary sanctions, international economic relations, economic sustainability.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасна система міжнародних економічних відносин зазнає фундаментальних зрушень, спричинених ерозією ліберального світового порядку та поверненням до політики великої геополітичної конкуренції. У цих умовах економічна дипломатія виходить за межі класичного сприяння експорту, перетворюючись на дієвий інструмент забезпечення національної безпеки та стратегічного стримування [1]. Центральним елементом цієї трансформації стало активне використання економічних санкцій як основного засобу досягнення політичних цілей без прямого військового зіткнення [2].

Актуальність дослідження зумовлена тим, що санкції сьогодні стали не просто тимчасовими заходами реагування на кризи, а системним фактором регулювання глобальних ринків. Кількість активних санкційних програм у світі зросла з 200 десять років тому до понад 600 у 2023 році, охоплюючи близько 27% світової торгівлі та 12% усіх міждержавних пар [3]. Такий масштаб використання економічного примусу вимагає глибокого наукового аналізу механізмів їхньої дії, оцінки ефективності та розуміння довгострокових наслідків для світової економічної архітектури.

Особливого значення набуває український досвід, оскільки з 2014 року, а особливо після 2022 року, Україна стала епіцентром глобального протистояння, де економічна дипломатія відіграє роль "другого фронту" [1]. Формування ефективної національної санкційної

стратегії, гармонізація її з міжнародними стандартами (зокрема з глобальними режимами ЄС щодо прав людини) та залучення міжнародної допомоги стали життєво важливими завданнями для української держави [4].

Водночас, практика застосування санкцій демонструє неоднозначні результати. Незважаючи на безпрецедентний тиск, об'єкти санкцій демонструють високий рівень адаптивності, використовуючи лакуни в міжнародному праві, "тіньові" фінансові мережі та підтримку третіх країн [5]. Це ставить перед науковою спільнотою та практиками питання щодо модернізації інструментарію економічної дипломатії, переходу до більш точних "розумних" санкцій та посилення контролю за їхнім виконанням [6].

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питання економічної дипломатії та санкційної політики перебувають у фокусі уваги провідних світових та вітчизняних дослідницьких центрів. Фундаментальні аспекти еволюції санкцій у післявоєнний період та їхній міждисциплінарний характер досліджували Т. К. Морган, К. Сиропулос та Ю. Йотов, які наголошують на необхідності поєднання економічного та політологічного підходів для розуміння санкційних процесів [7]. Проблематику "зброєзації торгівлі" та перетворення економічних зв'язків на інструмент примусу детально аналізують Рубаб, А. С. Джан та М. Латіф, вказуючи на розмивання меж між співпрацею та конфліктом [2].

У вітчизняному науковому дискурсі економічна дипломатія розглядається як багатогранне явище, що по-

єднує функції публічного управління, забезпечення конкурентоспроможності та захисту національних інтересів. Вагомий внесок у дослідження цієї теми зробили такі українські вчені:

— О.М. Шаров (2019): надав комплексний аналіз засад, проблем та перспектив розвитку економічної дипломатії як основи зовнішньоекономічної діяльності держави [1].

— А. Вергун (2008): дослідив роль дипломатії в системі чинників міжнародної конкурентоспроможності України [1].

— Н.В. Резнікова та О. І. Шнирков (2024): фокусуються на глобальних трендах санкційної політики та трансформації міжнародного бізнес-середовища під впливом геополітичних ризиків [8].

— Н.М. Грущинська (2017): розглядала політичні аспекти економічної дипломатії та її вплив на креативність державної економічної політики [1].

— Левченко та Антонова (2018): проаналізували економічну дипломатію як гарант національної безпеки держави [1].

— М.В. Бугрій (2023): дослідив роль санкцій у зміні структури зовнішньоекономічних потоків та регулюванні міжнародних відносин [9].

Важливе значення мають також роботи Тихончука (2018) щодо трансформації функцій публічного управління, Барановської (2012) стосовно економічної сутності дипломатії, та Степаненка і Ковальової (2016), які оцінювали перспективи розвитку цього інструментарію в Україні. Проблематику імплементації європейських стандартів санкційної політики, зокрема Регламенту (ЄС) 2020/1998, висвітлював О.С. Новиков (2025) [10].

Незважаючи на значну кількість напрацювань, динаміка подій 2024—2025 років, поява нових викликів у сфері енергетичної безпеки, вторинних санкцій та використання криптовалют для обходу обмежень потребують оновленого аналітичного погляду, що й зумовлює структуру та зміст статті.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є систематизація теоретичних та практичних аспектів використання економічної дипломатії та санкційного інструментарію в регулюванні сучасних міжнародних економічних відносин.

Для досягнення поставленої мети вирішуються наступні завдання: розкрити теоретичне підґрунтя еволюції економічних санкцій та визначити основні історичні етапи їхнього розвитку; класифікувати сучасний інструментарій санкційної політики, виділивши особливості "розумних" санкцій та механізмів фінансового примусу; проаналізувати інституційну систему економічної дипломатії України та її роль у захисті національних інтересів під час війни; здійснити комплексний аналіз ефективності антиросійських санкцій у 2022—2025 роках на основі даних провідних аналітичних центрів (KSE, Bruegel, IMF); визначити ключові проблеми виконання санкційних режимів, включаючи механізми обходу та роль посередників із Глобального Півдня; сформулювати рекомендації щодо вдосконалення санкційної політики та окреслити перспективи подальших наукових розвідок у сфері економічного державного управління.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Економічна дипломатія в сучасному розумінні — це система організаційних та правових інструментів, що використовуються державою для досягнення національних економічних цілей за допомогою дипломатичних методів. Вона охоплює не лише сприяння торгівлі, а й використання економічних важелів для досягнення позаекономічних (політичних, військових, безпекових) цілей [4].

Теоретично цей процес обґрунтовується через призму кількох ключових шкіл:

— Реалізм: розглядає санкції як інструмент проектування сили та примусу без застосування зброї, де економічна потужність є продовженням військової стратегії [2].

— Ліберальний інституціоналізм: акцентує увагу на ролі багатосторонніх інституцій (ООН, ЄС, СОТ) у легітимізації санкцій та створенні правил гри для міжнародного співтовариства [2].

— Теорія мереж: пояснює вразливість держав через їхню включеність у глобальні фінансові та торговельні мережі. Держави, що контролюють вузлові точки цих мереж (наприклад, систему SWIFT або доларові розрахунки), мають значні переваги в економічному державному управлінні [7].

Принципи організації системи міжнародних економічних санкцій, згідно з дослідженнями українських фахівців, включають відповідність нормам міжнародного права, обґрунтованість підстав, транспарентність та одноразовість застосування. Проте в сучасних умовах санкції все частіше набувають ознак "агресивного протекціонізму" та використовуються для захисту національних інтересів конкретних держав у ситуації "тріщин у глобалізації" [11].

Історія санкцій налічує кілька століть, проте їхня роль кардинально змінилася. Дослідники виділяють концепцію "прото-санкцій", які в епоху меркантилізму служили тригерами або додатками до війн. Сучасна ж еволюція санкцій після Другої світової війни пройшла через чотири основні ери, кожна з яких визначалася особливостями міжнародного порядку [7].

У сучасній четвертій ері санкції перестали бути "тупим інструментом", спрямованим на шкоду всій нації. Замість цього використовуються "розумні" санкції, що

Таблиця 1. Еволюційні етапи розвитку міжнародних економічних санкцій

Ера санкцій	Основні характеристики	Ключові інструменти
Перша ера (1945-1970)	Поодинокі випадки, зазвичай під егідою ООН	Всеосяжні торговельні ембарго
Друга ера (1970-1990)	Використання санкцій як засобу Холодної війни	Експортний контроль, обмеження на енергоносії
Третя ера (1990-2010)	"Санкційний оптимізм", поява "смайт-санкцій"	Заморожування активів, персональні заборони
Четверта ера (2010-2025)	Зброєзація, взаємозалежності, велика конкуренція	Фінансові санкції, вторинні санкції, технологічні заборони

Джерело: сформовано на основі [7].

націлені на конкретних індивідів, компанії або стратегічні сектори економіки, щоб мінімізувати гуманітарні втрати серед цивільного населення. Особливо важливою стала роль фінансових санкцій, які дозволяють відсікати цілі країни від глобальних ринків капіталу [12].

Для України економічна дипломатія стала фундаментом національної безпеки в умовах агресії РФ. Інституційне забезпечення цього процесу є багаторівневим:

— Президент України: визначає основні вектори зовнішньої та економічної політики, відіграє ключову роль у залученні міжнародної допомоги та формуванні санкційної коаліції.

— РНБО України: розробляє стратегічні документи, такі як "Стратегія економічної безпеки України до 2025 року", та координує впровадження санкційних списків.

— Міністерство закордонних справ: через мережу дипломатичних представництв та Дипломатичну академію здійснює практичну реалізацію економічної дипломатії, просуваючи позитивний імідж країни та захищаючи інтереси експортерів.

— Національний банк України: забезпечує аналітичну підтримку щодо внутрішніх та зовнішніх фінансових ризиків, регулює рух капіталу в умовах санкцій [4].

Український досвід свідчить, що санкції стимулюють модернізацію державного управління. Наприклад, митне регулювання перетворилося з простого адміністративного бар'єру на інструмент боротьби з "тіньовими" схемами та механізм забезпечення економічної стійкості. Впровадження цифрового обліку, електронного декларування та автоматизованих систем верифікації стало відповіддю на потребу в прозорості в умовах війни [9].

Санкційна кампанія проти Росії, розпочата у 2022 році, є безпрецедентною за масштабом та складністю. Європейський Союз станом на початок 2025 року прийняв 15 пакетів санкцій, які охоплюють політичні еліти, фінансовий сектор, енергетику та технології. Проте аналіз результатів показує змішану картину [13].

Ефективність санкцій стримується кількома факторами:

— Стратегія "Фортеця Росія": завчасне накопичення резервів та політика імпортозаміщення допомогли пом'якшити перший удар [15].

— Тіньовий флот: Росія створила флот танкерів, що не підпадають під юрисдикцію санкційної коаліції, що дозволило обходити цінову стелю на нафту [14].

— "Чорні лицарі" (Black Knights): треті країни (Індія, Китай, Туреччина, ОАЕ), які стали хабами для реекспорту та фінансових трансакцій, допомагаючи РФ уникати повної ізоляції [5].

— Військове стимулювання: величезні вливання в оборонно-промисловий комплекс (близько 10% ВВП) створили ілюзію економічного зростання, хоча воно супроводжується дефіцитом кадрів та перегрівом економіки [15].

Таблиця 2. Динаміка макроекономічних показників РФ під впливом санкцій (2022–2025)

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік (оцінка)	2025 рік (прогноз KSE)
Зростання ВВП (%)	-2,1	+3,6	+2,0 - +3,0	Уповільнення (стагнація)
Інфляція (%)	11,9	7,4	Висока (через військові видатки)	Ризик гіперінфляції
Нафтогазові доходи	Рекордний профіцит	Падіння на 45% (Q1)	Стабілізація (тіньовий флот)	Подальше скорочення
Військові видатки (% ВВП)	~4-5%	~6-7%	~10%	Критичне навантаження

Джерело: сформовано на основі [14].

Незважаючи на це, санкції завдали стратегічної шкоди. Росія втратила близько 128 млрд доларів США експортної виручки. Довгострокові перспективи зростання залишаються похмурими через хронічне недоінвестування, технологічну деградацію та демографічну кризу, посилену війною [5].

Фінансові санкції сьогодні є найбільш потужним інструментом економічної дипломатії. Вони включають не лише заморожування активів, а й складні механізми обмеження доступу до міжнародних ринків капіталу. Проте з'являються нові ризики, такі як інвестиції в "проблемні борги", що дозволяє розмивати ефект санкцій [6].

Для посилення комплаєнсу в 2024 році було впроваджено кілька нових механізмів:

— Криміналізація обходу санкцій: ЄС прийняв директиву (квітень 2024), що зобов'язує країни-члени ввести мінімальні кримінальні покарання за порушення санкційних режимів [13].

— Вторинні санкції: США та ЄС все частіше застосовують заходи проти фінансових установ третіх країн, які сприяють закупівлям товарів подвійного призначення для РФ [6].

— Блокування суверенних активів: Безстрокове знеухомлення 210 млрд євро російських активів у ЄС як гарантія майбутніх репарацій [14].

Математичне моделювання санкційного тиску, наприклад через модель "Геополітичного стейблкоїна" (GPSC), показує, що прозорість та централізація фінансових потоків є водночас і вразливістю, і запобіжником. У закритих координаційних системах ці параметри забезпечують операційну стійкість режиму, що вимагає від дипломатії розробки більш витончених методів втручання в архітектуру фінансових розрахунків [7].

Активне використання санкцій призвело до феномену "зброезації торгівлі", де взаємозалежність стає джерелом загрози, а не миру. Це змінює міжнародну систему в бік "вибіркової взаємозалежності" та стратегічного суперництва. Країни Глобального Півдня часто сприймають ці заходи як інструмент домінування Заходу, що створює підґрунтя для появи альтернативних фінансових центрів та торговельних блоків [16].

Для забезпечення того, щоб дипломатія залишалася інструментом миру, науковці рекомендують перехід до:

— Більш етичних та багатосторонніх санкційних механізмів [2].

— Прозорих процедур "виходу" (exit ramps), які дозволяють знімати санкції у разі зміни поведінки об'єкта [16].

— Посилення співпраці між державним та приватним секторами для кращого моніторингу ланцюгів постачання [6].

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що економічна дипломатія в сучасних міжнародних відносинах остаточно перетворилася на інструмент безпекового управління, де санкції є провідним механізмом примусу. Трансформація від загальних торговельних заборон до високотехнологічних смарт-санкцій дозволила зробити тиск більш точним, проте складність глобальних мереж створює постійні можливості для адаптації та обходу обмежень.

Основні наукові результати дослідження:

— Економічні санкції мають міждисциплінарну природу, що потребує інтеграції економічного аналізу з політичною стратегією для досягнення результату.

— Ефективність санкційної політики критично залежить від єдності коаліції та здатності контролювати "вузлові точки" фінансової інфраструктури. Використання РФ "тіньового флоту" та підтримка "чорних лідерів" з Глобального Півдня залишаються головними викликами для західної дипломатії.

— Для України економічна дипломатія виконує функцію публічного управління в сфері національної безпеки, забезпечуючи координацію між внутрішньою стійкістю та міжнародною підтримкою.

— Зростаюча роль вторинних санкцій та криміналізація обходу обмежень свідчать про перехід до нового етапу регулювання міжнародних відносин, де комплаєнс стає обов'язковою умовою доступу до глобальних ринків.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямі:

— Дослідження впливу цифровізації та криптовалют на спроможність держав уникати фінансових санкцій.

— Аналіз довгострокових наслідків фрагментації глобальної торгівлі на конкурентоспроможність національних економік.

— Розробка моделей прогнозування адаптаційної стійкості країн-цілей на основі аналізу мережевих зв'язків та "чорних ринків".

— Вивчення правових аспектів конфіскації суверенних активів як нового прецеденту в міжнародному праві та економічній дипломатії.

Економічна дипломатія повинна еволюціонувати від реактивного інструменту реагування на кризи до проактивного механізму формування стійких і безпечних ланцюгів доданої вартості, що забезпечить стабільність світової економічної системи в епоху турбулентності.

Література:

1. Зубчик О., Рубан Ю. Економічна дипломатія як механізм публічного управління конкурентоспроможністю держави в контексті національної безпеки України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка, Том 1, № 1(2024): Серія: Національна безпека. URL: <https://security.bulletin.knu.ua/uk/article/view/3163/2649> (дата звернення: 27.03.2026).

2. Rubab, Abdul Saboor Jan, Muhammad Latif. The Weaponization of Trade: Economic Sanctions as a Tool of Modern Diplomacy. Annual Methodological Archive Research Review / Social Sciences, Vol.3, No.11(2025). URL: <https://amresearchjournal.com/index.php/Journal/article/view/1131/1142> (дата звернення: 27.03.2026).

3. Gabriel Felbermayr, T. Clifton Morgan, Constantinos Syropoulos, Yoto V. Yotov. Economic Sanctions: Stylized Facts and Quantitative Evidence. Center for global policy analysis, LeBow College of Business, Drexel University, 2024. URL: <https://www.lebow.drexel.edu/sites/default/files/2024-12/wp2024001-economic-sanctions.pdf> (дата звернення: 27.03.2026).

4. Galaziuk Natalia, Zelinska Olga. Economic diplomacy in the system of supporting Ukraine's foreign economic activity. Economic Forum. Lutsk National Technical University, Vol. 14, Iss. 4, pp. 8—21. URL: <https://doi.org/10.62763/ef/4.2024.08> (дата звернення: 27.03.2026).

5. Itskhoki Oleg, Ribakova Elina. The Economics of Sanctions: From Theory into Practice. Brookings Papers on Economic Activity, 2024, pp. 425—470. URL: <https://muse.jhu.edu/pub/1/article/964374/pdf> (дата звернення: 28.03.2026).

6. Helena Ivanov, Theo Zenou. A New Playbook: Making Sanctions More Effective. Published in 2025 by The Henry Jackson Society. URL: <https://henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2025/07/HJS-Sanctions-Report-web-1.pdf> (дата звернення: 28.03.2026).

7. T. Clifton Morgan, Constantinos Syropoulos, Yoto V. Yotov. Economic Sanctions: Evolution, Consequences, and Challenges. Journal of Economic Perspectives, Volume 37, Number 1, 2023, Pages 3—30. URL: <https://pubs-aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.37.1.3> (дата звернення: 28.03.2026).

8. Ксендзук В.В., Яцківська А.В., Яцковська А.В. Економічні санкції як інструмент трансформації міжнародного бізнес-середовища: порівняльний аналіз підходів ЄС, США та України. Економіка управління та адміністрування, 2025. DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2025-4\(114\)-61-69](https://doi.org/10.26642/ema-2025-4(114)-61-69) (дата звернення: 28.03.2026).

9. Цикулова А., Гребельник О. Вплив санкційної політики на міжнародну торгівлю та митне регулювання. Державний торговельно-економічний університет, 2025. URL: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/faf11d5f-8c9a-4ab7-8b16-21fef0cb0cbc/content> (дата звернення: 29.03.2026).

10. Новиков О.С. Трансформація санкційної політики ЄС у сфері захисту прав людини: від декларативності до глобального режиму санкцій. Аналітично-порівняльне правознавство, Том 3, № 03 (2025). DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.51> (дата звернення: 29.03.2026).

11. Фліссак К. Економічні санкції та специфіка їх позиціонування в сучасних міжнародних відносинах. Актуальні проблеми правознавства. Випуск 1(17), 2019. URL: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/618/608> (дата звернення: 29.03.2026).

12. Cristina Elena Popa. Ten Years of Economic Sanctions and Their Macroeconomic Impact on the Russian Federation. Expert Journal of Economics. Volume 12, pp. 37—51, 2024. URL: <https://economics.expertjournals.com/ark:/>

16759/EJE_1204popa37-51.pdf (дата звернення: 30.03.2026).

13. Anna Caprile, Cristina Cirlig. EU sanctions against Russia 2025: State of play, perspectives and challenges. European Parliamentary Research Service, 2025. URL: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/767243/EPRS_BRI\(2025\)767243_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/767243/EPRS_BRI(2025)767243_EN.pdf) (дата звернення: 30.03.2026).

14. Sanctions and the Russian Economy: 2025 Year-End Assessment. Prepared by the KSE Institute Sanctions Hub, 2026. URL: https://kse.ua/wp-content/uploads/2026/01/2025_Year_End_Assessment.pdf (дата звернення: 30.03.2026).

15. Elina Ribakova. Sanctions against Russia will worsen its already poor economic prospects. Bruegel analysis, 2023. URL: <https://www.bruegel.org/sites/default/files/2026-03/sanctions-against-russia-will-worsen-its-already-poor-economic-prospects-9008.pdf> (дата звернення: 30.03.2026).

16. Samantha Custer. U.S. Sanctions and the Global South: Navigating Networked Resistance, Competing Narratives, and Unintended Consequences. Global Research Institute, 2024. URL: https://docs.aiddata.org/reports/US_Sanctions_and_the_Global_South.pdf (дата звернення: 30.03.2026).

References:

1. Zubchik O. and Ruban, Y. (2024), "Economic diplomacy as a mechanism of public management of the state's competitiveness in the context of national security of Ukraine", Bulletin of the Taras Shevchenko National University of Kyiv, Vol. 1, No. 1 (2024): Series: National Security, available at: <https://security-bulletin.knu.ua/uk/article/view/3163/2649> (Accessed 27 Mar 2026).

2. Rubab, Abdul Saboor Jan, and Muhammad Latif. (2025), "The Weaponization of Trade: Economic Sanctions as a Tool of Modern Diplomacy", Annual Methodological Archive Research Review / Social Sciences, Vol. 3, No. 11 (2025), available at: <https://amresearchjournal.com/index.php/Journal/article/view/1131/1142> (Accessed 27 Mar 2026).

3. Felbermayr, G. Morgan, T. C. Syropoulos, C. and Yotov, Y. V. (2024), "Economic Sanctions: Stylized Facts and Quantitative Evidence", Center for global policy analysis, LeBow College of Business, Drexel University, available at: <https://www.lebow.drexel.edu/sites/default/files/2024-12/wp2024001-economic-sanctions.pdf> (Accessed 27 Mar 2026).

4. Galaziuk, N. and Zelinska, O. "Economic diplomacy in the system of supporting Ukraine's foreign economic activity". Economic Forum. Lutsk National Technical University, Vol. 14, no. 4, pp. 8—21. <https://doi.org/10.62763/ef/4.2024.08>.

5. Itskhoki, O. and Ribakova, E. (2024), "The Economics of Sanctions: From Theory into Practice", Brookings Papers on Economic Activity, pp. 425—470, available at: <https://muse.jhu.edu/pub/1/article/964374/pdf> (Accessed 28 Mar 2026).

6. Ivanov, H. and Zenou, T. (2025), "A New Playbook: Making Sanctions More Effective", Published by The Henry Jackson Society, available at: [\[society.org/wp-content/uploads/2025/07/HJS-Sanctions-Report-web-1.pdf\]\(https://www.henryjacksonsociety.org/wp-content/uploads/2025/07/HJS-Sanctions-Report-web-1.pdf\) \(Accessed 28 Mar 2026\).](https://henryjackson-</p>
</div>
<div data-bbox=)

7. Morgan, T. C. Syropoulos, C. and Yotov, Y. V. (2023), "Economic Sanctions: Evolution, Consequences, and Challenges". Journal of Economic Perspectives, Vol. 37, No. 1, pp. 3—30. available at: <https://pubs.aeaweb.org/doi/pdfplus/10.1257/jep.37.1.3> (Accessed 28 Mar 2026).

8. Ksendzuk V.V., Yatskivska A.V., Yatskivska A.V. (2025), "Economic sanctions as a tool for transforming the international business environment: a comparative analysis of the approaches of the EU, the USA and Ukraine". Economics of Management and Administration. [https://doi.org/10.26642/ema-2025-4\(114\)-61-69](https://doi.org/10.26642/ema-2025-4(114)-61-69).

9. Tsykulovala, A. and Grebelnyk, O. (2025), "The impact of sanctions policy on international trade and customs regulation", State University of Trade and Economics, available at: <https://ur.knute.edu.ua/server/api/core/bitstreams/faf11d5f-8c9a-4ab7-8b16-21fef0cb0cbc/content> (Accessed 29 Mar 2026).

10. Novikov O.S. (2025), "Transformation of the EU sanctions policy in the field of human rights protection: from declarativeness to a global sanctions regime". Analytical and comparative law, Vol. 3 No. 03 (2025), <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2025.03.3.51>.

11. Flissak, K. (2019), "Economic sanctions and the specifics of their positioning in modern international relations", Current problems of law, vol. 1(17), available at: <https://appj.wunu.edu.ua/index.php/appj/article/view/618/608> (Accessed 29 Mar 2026).

12. Popa, C. E. (2024), "Ten Years of Economic Sanctions and Their Macroeconomic Impact on the Russian Federation", Expert Journal of Economics. vol. 12, pp. 37-51, available at: https://economics.expertjournals.com/ark:/16759/EJE_1204popa37-51.pdf (Accessed 30 Mar 2026).

13. Caprile, A. and Cirlig, C. (2025), "EU sanctions against Russia 2025: State of play, perspectives and challenges", European Parliamentary Research Service, available at: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/767243/EPRS_BRI\(2025\)767243_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/767243/EPRS_BRI(2025)767243_EN.pdf) (Accessed 30 Mar 2026).

14. KSE Institute Sanctions Hub (2026), "Sanctions and the Russian Economy: 2025 Year-End Assessment", available at: https://kse.ua/wp-content/uploads/2026/01/2025_Year_End_Assessment.pdf (Accessed 30 Mar 2026).

15. Ribakova, E. (2023), "Sanctions against Russia will worsen its already poor economic prospects", Bruegel analysis, available at: <https://www.bruegel.org/sites/default/files/2026-03/sanctions-against-russia-will-worsen-its-already-poor-economic-prospects-9008.pdf> (Accessed 30 Mar 2026).

16. Custer, S. (2024), "U.S. Sanctions and the Global South: Navigating Networked Resistance, Competing Narratives, and Unintended Consequences", Global Research Institute, available at: https://docs.aiddata.org/reports/US_Sanctions_and_the_Global_South.pdf (Accessed 30 Mar 2026).

Отримано редакцією журналу / Received: 30.03.26

Процеженовано / Revised: 07.04.26

Схвалено до друку / Accepted: 09.04.26